

Rapport fra projektet

”At skrive sig til læsning”

*Af Nadia Schønning Labuz, Jeppe Bundsgaard, Kjeld
Kjertmann og Anders Skriver Jensen*

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Metode og forløb.....	3
Teori.....	4
Præsentation af app'en.....	5
Præsentation af familierne og beskrivelse af de 6 besøg.....	8
Resultater.....	13
App'en i brug.....	13
Lyla klip 1.....	14
Lyla klip 2.....	14
Lyla klip 3.....	14
Lyla klip 4.....	15
Lyla klip 5.....	15
Casey klip 1.....	15
Maggie 1. klip.....	16
Maggie 2. klip.....	16
Flynn 2. klip.....	17
Flynn 3. klip.....	17
Forældrenes evaluering.....	18
Refleksioner.....	19
Good practice.....	19
Voksenskriftens størrelse.....	19
Skal det være muligt at fravælge voksenfeltet under skrivning?	19
Lydfunktionen.....	20
Diskussion om udprintversionen.....	20
10 gode råd på baggrund af undersøgelsen.....	20
Fælles oplevelse.....	20
Fælles fortælling.....	21
Barnet skal trives i arbejdet.....	21
Skrift er visuel.....	21
Indtaling kan være en vej til skrivning.....	21
Afspilning af indtalte historier kan støtte læsning.....	21
Brug omgivelserne.....	22
Husk!.....	22
Bilag 1: Seks artikler om baggrunden for WriteReader.....	23
Bilag 2: Filmklip.....	37
Bilag 3: Kimberlys evaluering.....	39
Kimberly Royle's Evaluation on the Write Read App.....	41
Bilag 4: Karas evaluering.....	43
Bøger produceret af børnene under projektperioden.....	45

Indledning

Projektet *At skrive sig til læsning* er et Videnkupon-projekt finansieret af Styrelsen for Forskning og Innovation og firmaet Jamus. Projektet havde til formål at bidrage til viden om og kvalificere udviklingen af en app til iPad, som har til formål at støtte børn i deres skrive- og læseudvikling. Projektet bestod konkret i diskussioner og konsulentbistand under udviklingen af app'en, og i empiriske undersøgelser af den første brug af app'en i to herboende amerikanske børnefamilier.

Projektet resulterede i positiv evaluering af app'en og den praksis, der kan udvikle sig omkring brugen af den, og det resulterede i en række konkrete forslag til videreudvikling, samt i 10 principper for god brug af app'en.

Metode og forløb

Projektdeltagere fra DPU var projektleder, lektor Jeppe Bundsgaard, ph.d.-stipendiat Anders Skriver Jensen, konsulent Kjeld Kjertmann, samt videnskabelig assistent Nadia Schönning Labuz. Sidstnævnte har gennemført de empiriske undersøgelser og foretaget den grundlæggende databehandling.

Projektet har bestået i gennemførelse af to workshops, som lå i starten og i slutningen af projektet, og en empirisk undersøgelse. Derudover har Kjeld Kjertmann udarbejdet en række artikler, der beskriver baggrunden for *At skrive sig til læsning*-tilgangen til brug på hjemmesiden tilhørende app'en (se bilag 1).

Ved den første workshop blev app'en præsenteret og diskuteret i en mock up-udgave, og den empiriske undersøgelse blev tilrettelagt. Det blev besluttet, at den empiriske undersøgelse og den afsluttende workshop skulle omhandle app'en som didaktisk design og fokusere på de pædagogiske og didaktiske muligheder og udfordringer, som viste sig i brugen af den.

På grund af forsinkelser i udviklingen af app'en, blev de empiriske undersøgelser forsinket; dog ikke mere end at det lykkedes at gennemføre inden for projektets tidsmæssige rammer.

Undersøgelserne fandt sted under tre besøg hos hver af de to deltagende amerikanske børnefamilier. Besøgene blev forestået af Nadia Schönning Labuz i følgeskab af to filmfolk, der videooptog besøgene fra to vinkler. Efterfølgende gennemgik Nadia Schönning Labuz videooptagelserne, beskrev besøgene og udvalgte en række repræsentative klip (se bilag 3).

Ved den anden og afsluttende workshop blev Nadia Schönning Labuz' erfaringer diskuteret, videoklippene blev gennemset og diskuteret, og der blev udpeget en række forslag til

videreudvikling og principper for god anvendelse af app'en i praksis blev formuleret.

Som det fremgår, er denne undersøgelse således et casestudie, på baggrund af hvilket der ikke kan konkluderes om app'en er ”bedre” end andre måder at arbejde med skriftsproglighed på, ligesom det heller ikke kan konkluderes at alle børn vil have samme type udbytte af den, som de deltagende børn havde. Undersøgelsen havde alene til formål at afprøve app'en for at udpege barrierer og potentialer ved anvendelsen af en sådan teknologi, og det vil være op til yderligere empiriske undersøgelser at udsige noget mere nagelfast om forventet udbytte ved anvendelse af app'en.

Teori

App'en tager udgangspunkt i teorier om opdagende skrivning og emergent literacy, hvor det fremhæves at skrivning og læsning med fordel kan udvikles sideløbende i meningsfulde sammenhænge. Kjeld Kjertmann har beskæftiget sig med denne tilgang, og han har som nævnt udarbejdet en række artikler til app'ens hjemmeside, hvor han fremhæver og uddyber fordelene ved at lære at læse og skrive på denne måde. Han pointerer, at det traditionelt set har været skolens opgave at lære børn at læse og skrive. Dette har derfor været anset som noget, der først foregår, når barnet er nået en vis alder, og denne tilgang til læseindlæring bygger på forestillingen om, at læsning kræver en vis indsigt i fonetik, og at denne kun kan formidles af personer, der har en uddannelse i dette.

Studier viser imidlertid at læsning og skrivning kan læres, hvis barnet inviteres ind i læse- og skriveaktiviteter i et mere uformelt miljø, hvor det opleves som noget naturligt at bruge skriftsproget. En tilgang der minder om den hvormed talesproget indlæres og hvor læringen således ikke tilhører en bestemt aldersgruppe eller institution, men kan læres i mange sammenhænge, også i familien. Jo flere oplevelser barnet får med skriftsproget, hvor det opleves som noget meningsfuldt, jo flere erfaringer får barnet med den forbindelse, der er mellem bogstaver og lyde uden at dette beror på instruktion eller undervisning.

En af mulighederne for at få de oplevelser er at lade barnet eksperimentere med at skrive. Barnet arbejder og eksperimenterer med forbindelse mellem bogstaver og lyde, hvilket er en mere motiverende og aktiv proces end at forsøge at afkode noget andre har skrevet. Det selv at have skrevet en tekst indbyder endvidere til at læse den igen, både for sig selv og andre, og netop det at barnet selv har skrevet den, gør den mere tilgængelig. Kjeld Kjertmann pointerer dog, at det er vigtigt at barnet indkultureres i en konventionel skrivning, hvor barnet møder, ser og oplever skriften som voksne skriver den. Det er med til at udvikle deres skrivning fra børnestavning til voksenskrivning og giver yderligere erfaringer med forbindelsen mellem bogstaver og lyde.

Det meningsfulde og uformelle mht. hverdagens skrivning knytter an til spørgsmål om indhold og formål: *Hvorvidt og hvordan* der skrives, forlænges med nysgerrighed på *hvorfor* der skrives – og hvad der skrives *om*? Det uformelle kan f.eks. handle om hvorvidt en skrivepraksis er lystbetonet; skriver barnet fordi det har lyst – eller fordi det skal? Meningsfuldhed handler om vigtigheden af at

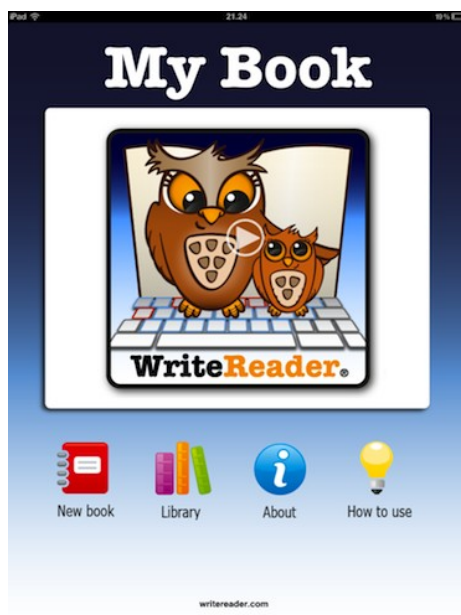
give de opdagende skrivere mulighed for at skrive om emner og temaer (indhold) der optager dem. Således hænger det uformelle og det meningsfulde tæt sammen.

At støtte barnets opdagende skrivning handler både om at invitere barnet ind i hverdagslivets eksisterende læse- og skriveaktiviteter, og om at skabe oplevelser og aktiviteter, der kan fungere som (nye) anledninger til at være sammen om skriftsproget på uformelle og meningsfulde måder. En skrivepædagogisk pointe er derfor ikke blot at vise børnene skriften, men også at vise dem en verden der er værd at skrive om – og værd at skrive til!

Det er de teoretiske pointer app'en forsøger at imødekomme ved at skabe en situation, hvor barnet kan skrive en bog med udgangspunkt i noget, der er interessant og meningsfuldt for barnet. App'en giver således barnet mulighed for at lege med rollen som forfatter af rigtige multimediehistorier med tekst, lyd og billeder, uanset barnets formelle læse/skrivefærdighedsmæssige niveau. At lege/eksperimentere med en given identitet er fremmede for barnets tilegnelse af både identiteten og de ledsagende færdigheder og kompetencer. Forfatter-identiteten går hånd i hånd i med læse- og skrivefærdigheder. App'en giver barnet mulighed for at eksperimentere med at skabe forbindelsen mellem bogstaver og lyde, men den giver samtidig mulighed for at se og opleve deres egen tekst skrevet med konventionel skrivning af en voksen. Det giver muligheden for at reflektere over skriftsproget i en proces, hvor barnet selv er medskabende og aktiv. App'en kan således betragtes som en af mange mulige oplevelser med skriftsproget, der kan være med til at udvikle barnets skrivning og læsning. En nærmere introduktion til app'en ses herunder.

Præsentation af app'en

App'en er udviklet på baggrund af erfaringer Janus Madsen har gjort sig med at skrive sig til læsning i en række undervisningsforløb i folkeskolens første klasser. Den sigter mod børn mellem 4-8 år og deres forældre, og er således ikke ment som et undervisningsmateriale til f.eks. skoler, men som en app, der bruges i uformelle situationer. Den er som udgangspunkt udviklet til det amerikanske marked, og er derfor på engelsk. Dog er æ, ø, og å indlagt på en særlig placering i tastaturet.

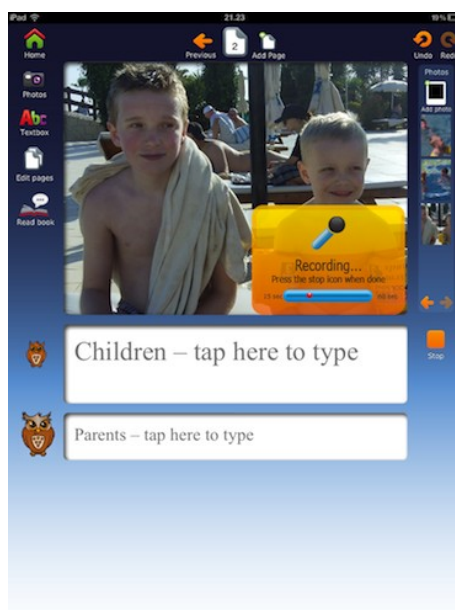
App'en tager udgangspunkt i, at børnene skal producere en bog med billeder og tekst. Billederne kan både være indsatte fotos eller tegninger, som barnet selv producerer. Der er mulighed for at redigere i størrelse og placering, når de indsættes i bogen. Bogens første side er forsiden, hvor det er muligt at indsætte et billede, skrive en titel samt skrive sit navn.

Herefter er der på hver side et billedfelt og to tekstfelter – et til barnet og et til den voksne. De er markeret med en lille og en stor ugle. Barnets felt er øverst og skriften er her større end i voksenfeltet.

Man skriver i felterne ved hjælp af et tastatur. Tastaturet adskiller sig fra et almindeligt tastatur ved at vokalerne er markeret med rød og at tasterne siger bogstavernes navne, når man trykker på dem

(det er dog muligt at slå denne funktion fra). På alle sider er det muligt at optage lyd. Barnet kan således indtale sin historie, hvis den voksne ikke har mulighed for at skrive i voksenfeltet med det samme. Derudover er det muligt at indsætte tale- og tænkebobler.

Når en side er lavet færdig, kan man tilføje en ny indtil bogen er færdig. Når bogen påbegyndes placeres den i ”Library”, hvor den kan hentes frem og skrives videre på eller læses i et særligt ”read mode”, som ligner en bogside og hvor både børne- og voksenskrivningen kan ses.

Man kan skifte mellem ”read mode” og det mode hvor man kan redigere og skrive i sin bog. Bogen

kan desuden mailes som pdf, hvor man kan vælge, om det kun skal være børne- eller voksenskrivningen, som skal være synlig.

Præsentation af familierne og beskrivelse af de 6 besøg

To herboende amerikanske familier blev valgt til at deltage i projektet. De blev valgt ud fra størst mulig variation af alder og køn i forhold til deres børn samt hvor længe de havde boet i Danmark. Deltagelsen bestod i 3 besøg hjemme hos familierne, hvor de brugte app'en og desuden arbejdede med den mellem besøgene. Den første familie, familien Royle, har to børn: Maggie på 7 år og Casey på 5 år. Maggie går i 1. klasse på Copenhagen International School, hvor de bl.a. arbejder med at skrive sig til læsning. Hun kan alle bogstaverne og kan læse og skrive en smule. Casey går i en dansk børnehave og er den eneste i familien, der kan tale dansk. Han kan nogle bogstaver, men kan ikke læse eller skrive. Ingen af børnene har erfaring med at bruge en iPad, men de har erfaring med touch screens. Det er moderen, Kimberly, som deltager sammen med børnene i besøgene.

Kimberly kender inden projektet til teorier om at skrive sig til læsning. Den anden familie, familien Mann, har boet i Danmark i omkring 2 år. De har tre børn: Flynn på 8 år, Lyla på 5 år og Holden på 1 ½ år. Det er moderen, Kara, som deltager sammen med Flynn og Lyla i besøgene. Flynn går i 2. klasse på Copenhagen International School, og kan læse og skrive. Lyla går i børnehaveklasse på Copenhagen International School, og er på et begynderniveau i forhold til læsning og skrivning, Kara beskriver hendes evner som at være på et "basic level". Begge børn har erfaring med at bruge en iPad.

Der var inden besøgene lavet en køreplan for, hvornår besøgene skulle ligge og hvad der skulle ske på de enkelte besøg. Denne plan måtte dog revideres undervejs i forhold til tidsperioden mellem besøgene. I den oprindelige plan skulle der gå 14 dage mellem besøgene, men pga. bl.a. besværligheder med at koordinere med kamerafolkene og deadlineen i forhold til den anden workshop blev dette forkortet til en uge i stedet for. Dog gik der 24 dage mellem det første og det andet besøg hos Kimberly, grundet vanskeligheder med at koordinere besøgene. Indholdet i køreplanen blev overholdt ved hvert besøg.

Ved det første besøg i begge familier fik de udleveret iPad'en med app'en uden yderligere instruktion for at se, hvilke vanskeligheder der kunne være i brugen af app'en. De blev instrueret i, at de skulle tage nogle billeder til deres historier. Alle børnene valgte at tage billeder af deres yndlingslegetøj. Børnene var meget motiverede for at digte deres historier, og Maggie gik i gang med at digte, mens hun tog billederne. Begge familier kom i gang med at bruge app'en uden

problemer: de satte billeder ind, dog uden at redigere i størrelse eller lignende og skrev i både børne- og voksenfeltet. Dog skulle Kimberly opfordres til sidstnævnte ved første besøg, da hun var i tvivl om hun skulle gøre det på hver side efterhånden eller kunne gøre det til sidst. De benyttede ikke nogen af de andre funktioner, såsom optagefunktionen eller indsætning af tale- og tænkebobler, hvilket de derfor blev introduceret til og opfordret til at prøve at bruge til sidst i besøget.

Børnene er ved det første besøg meget entusiastiske og motiverede for at skrive i app'en. Især Maggie og Flynn er svære at stoppe igen. Lyla og Casey bliver hurtigere trætte, men dette kunne skyldes, at de bruger en del mere energi på selve det at skrive end de to andre. Især for Casey er det en stor udfordring at skrive. Det går okay, da han skal skrive sit navn, men han bliver hurtigt frustreret og ufokuseret, da han skal forsøge at skrive sin historie ned. Det første besøg viser også de forskellige tilgange børnene har til skrivningen i app'en, hvilket kan forklares med deres meget forskellige forhåndskendskab til skriften taget i betragtning. Maggie, Casey og Lyla skal opfordres en del til at skrive og de søger voksenstøtte både til det tekniske og til stavningen af ord. Flynn derimod arbejder meget selvstændig med sin historie og med app'en generelt. Alle børnene forsøger på forskellig vis at lydere. Maggie og Lyla hviker ordene, mens de skriver, og Casey forsøger at benytte samme strategi men med mindre held. Flynn benytter denne strategi ved ord, han har svært ved, opfordret af Kara. Derudover er Maggie og Casey til at starte med irriteret over, at tastaturet siger bogstavernes navne, dog kunne Caseys irritation skyldes, at han hører Maggie kommentere det flere gange først.

De fire børn reagerer ved første besøg forskelligt på delen, hvor deres mødre skriver deres historie i voksenfeltet. Casey følger med i det, som Kimberly skriver, og virker lettet over at se, hvordan det skal skrives. Maggie følger interesseret med og kommenterer undervejs på de ting, som Kimberly staver anderledes, dog uden at betegne dette som fejl. Lyla er mindre interesseret og mister en del fokus i denne del. Hun kommenterer dog et enkelt sted, at hun har "messed up", da Kara staver noget anderledes end hende. Derudover har Lyla i første omgang ikke lyst til at læse sin historie højt, men da hun ser den ligger som en rigtig bog i "Library", læser hun den højt uden opfordring, og viser den bagefter til sin far og læser den højt igen. Flynn følger ved første besøg interesseret med i det Kara skriver uden at kommentere yderligere.

Mellem besøgene og ved de næste besøg udvikler børnene sig forskelligt med app'en.

For Casey bliver optagefunktionen særlig brugt, og han bliver undervejs i projektet selv i stand til at optage i app'en. Ham og Kimberly udvikler deres egen måde at bruge app'en på, hvor han indtaler historier, nogle gange uden at sætte billeder ind. Kimberly fortæller, at de typisk laver den samme ting, f.eks. indtale historien, på 1-2 sider og så skifter de til en anden aktivitet, for at han kan

fastholde motivationen. Når man ser Caseys bøger, er der nogle af dem, som der ikke er indsat billeder i, hvilket kunne skyldes denne tilgang. Ved både det andet og det tredje besøg, bliver han hurtigt mere optaget af at lege med det, han skal tage billeder af end selve historien. Han skriver ikke i børnefeltet, men skriver sit navn på forsiden af bøgerne. Kimberly skriver det, han indtaler, i voksenfeltet. Ved de to sidste besøg viser Casey dog ikke den store interesse for den del af processen. Kimberly forsøger at opmuntre ham til at deltage, men han er ukoncentreret og kravler helt væk ved tredje besøg. Han kan ikke læse de historier, der bliver skrevet, men afspiller dem i stedet. Han virker dog til at synes at app'en er spændende og han indtaler en del historier. Derudover er han meget interesseret, når Maggie skriver og i de historier, hun laver. Kimberly fortæller, at han kan flere af Maggies historier, fordi han hører dem så meget. Ved det første besøg er Casey også meget optaget af den situation, hvor Kimberly skriver Maggies historie, og han beder om at få læst den højt. Det må her erindres, at Casey var den eneste helt uden erfaringer med bogstaver og skrift.

Lyla bruger også optagefunktionen en del og lærer ligeledes at bruge denne selv. Hendes historier handler meget om de ting, der sker omkring hende i hverdagen, og hun både indtaler og skriver dem. Kara fortæller, at Lyla også har siddet selv med iPad'en inde på sit værelse og digtet en historie. Her har hun dog indtalt hele historien på forsiden af app'en og kan derfor ikke høre den på de næste sider i bogen. Hun har brug for støtte i skrivningen og efterspørger en del bekræftelse fra Kara i, at hun skriver rigtig. Derudover går hun i stå ved ord, hun har svært ved at stave. Kara opfordrer hende til at lydere, men ender ved besøgene ofte med at skrive ordet for hende i børnefeltet. Men Lyla har også brug for støtte til at fastholde koncentrationen undervejs. Hun bliver oftest ukoncentreret og umotiveret efter 1-2 sider, men Kara nævner, at hun har nemmere ved det, når de arbejder med det selv, og hun ikke bliver filmet og observeret. Hun har indimellem lidt vanskeligheder ved at læse sine egne historier højt, og det virker som om, at hun gerne her vil bruge de optagelser, hun har lavet som støtte.

Maggie er meget motiveret for at bruge app'en og bruger ligesom de andre to optagefunktionen. Hun bliver undervejs mere selvstændig og sikker i at bruge app'en, både i forhold til det tekniske i at bruge den, men også i forhold til at søge mindre bekræftelse, når hun skriver. Hun begynder i højere grad at hviske ordene for sig selv, for herefter at skrive dem, som hun mener, de skal staves. Hun søger dog ind imellem fortsat bekræftelse hos Kimberly. Hun følger interesseret med, når Kimberly skriver og de taler en del om det imens. Oftest kommenterer Maggie noget i retning af, at hun har glemt, at det var sådan det staves, enkelte gange omtaler hun det som fejl. Maggie læser gerne de historier højt, hun har skrevet, hvilket hun klarer uden problemer. Kimberly fremhæver

derudover, at Maggie ofte gerne vil tale om tegnsætning, når de arbejder med app'en selv, og at hun lærer en del om det. Derudover nævner hun, at de ind i mellem gemmer det at sætte billeder ind i historien til efter, Maggie har skrevet den. Maggie har endvidere lavet en bog sammen med en veninde mellem det først og andet besøg, hvor de sammen har taget billeder, indtalt og skrevet i børnefeltet. Hun giver flere gange udtryk for, at hun synes dette var rigtig sjovt, og at hun vil gentage det med andre veninder. Hun synes, det er sjovere end at lave en bog sammen med Kimberly.

Flynn er fra start af meget selvstændig i forhold til at bruge app'en, han har enkelte udfordringer med det tekniske, men klarer det overordnet selv. Han er meget optaget af at bruge app'en og han laver bl.a. en bog med digte ud fra billeder, inspireret af et forløb de har i skolen om "poetry". Ved svære ord prøver han at lydere og herefter skrive ordet, som han tror det staves. Kara nævner derudover, at han i forløbet med app'en bliver mere opmærksom på at tage sig god tid til at stave og opdage egne fejl. Han kommenterer en del mere på det Kara skriver ved de efterfølgende besøg, og nævner flere gange at forskellene mellem det, han har skrevet og det Kara skriver, skyldes, at han har glemt, at det var sådan, det skulle staves.

Ved besøgene bliver det desuden afprøvet, at de to søskendepar laver en bog sammen, men dette er ikke en succes. Begge steder tager den ældste styringen, og de samarbejder ikke om hverken handling eller det at skrive selve historien. Ved Lyla og Flynn skriver de en side hver på skift, men de samarbejder ikke om handlingen. Det virker, som om det fungerer bedre med jævnaldrende, da Maggie har en rigtig god oplevelse med en veninde. Lyla og Flynn har dog også lavet en bog sammen mellem andet og tredje besøg om en tur, de har været på til Experimentariet, men det er ikke muligt at se, hvordan og om de har samarbejdet om historien. Det er imidlertid interessant, at da de viser og afspiller den ved tredje besøg, begynder Lyla at gentage, hvad der bliver sagt på optagelserne, Kara stopper hende dog. Derudover er det tydeligt, at hun genoplever turen mens de viser historien.

Overordnet set bruger de to familier app'en forskelligt. Hos Kara følger de i højere grad den kronologi, der ligger i designet af app'en, hvor man lægger et billede ind, optager og skriver historien og den voksne skriver sin del til sidst. Hos Kimberly finder de andre måder at bruge den på for at motivere børnene mest muligt til at skrive, nogle af disse måder har dog et andet fokus end det app'en oprindeligt sigter mod. Hos Kara tager børnene meget udgangspunkt i ting og oplevelser omkring dem, hos Kimberly digter de mere kreative historier. Hos Kara skriver de generelt kortere historier, som de gør færdige, mens de er i gang med dem. Hos Kimberly derimod laver de længere historier, som de skriver videre på fra gang til gang.

Ved det sidste besøg blev Kimberly og Kara interviewet omkring deres evaluering af app'en. De fik inden besøget tilsendt spørgsmålene, og Kimberly valgte at sende en skriftlig evaluering på baggrund af spørgsmålene. Interviewet blev gennemført som det sidste ved besøget. Nedenstående er en kort sammenskrivning af de ting, de fremhævede i relation til børnenes udvikling. En længere beskrivelse af deres evaluering følger i et senere afsnit, og spørgsmål og Nadia Schønning Labuz' noter omkring svarene er vedlagt som bilag.

Kimberly gav udtryk for, at den har været gavnlig i deres familie. Hun fremhæver selve iPad'en som platform og de muligheder den giver, som noget positivt og motiverende. Derudover fremhæver hun optagefunktionen, brugen af tegninger og billeder og muligheden for at sammenligne børnestavning med konventionel stavning som nogle af fordelene ved at bruge app'en. Hun bemærker endvidere, at Maggie læser mere flydende, når hun genlæser sine egne historier, og at hendes sætninger bliver længere og længere. Hun ser forskellige muligheder for forskellige aldersgrupper og mener, at den på sigt kan motivere Casey til også at skrive historier og fortæller, at han er glad for at gå tilbage og høre de historier, de har lavet. Børnene har været glade for at bruge app'en, Maggie har dog ind i mellem set det som "skole-arbejde" indtil hun kom i gang.

Kara fremhæver, at app'en har været god for børnene på hver sin måde, Flynn er blevet mere omhyggelig og Lyla har fået mulighed for at være kreativ samt fået større selvtillid. Hendes læsning er desuden forbedret. Kara ser en mulighed for at forbedre deres læsning og skrivning yderligere og fremhæver især forældrenes deltagelse som noget positivt, faktisk nævner hun, at det er det bedste ved app'en. Som eksempel nævner hun at Lyla er blevet bedre til tegnsætning, ved at se det Kara har skrevet. Især Flynn har været motiveret for at bruge app'en, hvor Lyla ind i mellem har set det som "skole-arbejde" indtil hun kom i gang.

Resultater

Overordnet er konklusionen på projektet at styrken ved app'en er, at den inviterer til samvær om skrivning.

- Børnene kan hurtigt og let opleve sig selv som producent/forfatter.
- Den motiverer børnene til at skrive – på en helt anden måde end med pen og papir.
- Forældrene får adgang til at være sammen med børnene om skrivningen.
- App'en initierer samarbejdet mellem børn og voksne. Situationer som ikke var opstået på anden vis.
- Det er muligheden for at udarbejde en multimodal fortælling om de nære og kære ting – om legetøj, oplevelser, elskede personer osv. Det inviterer til at sprogliggøre barnets univers. Man kan tale om Real life literacy.

- App'en støtter børnenes oplevelse af, at sprog både kan ses og høres.

Det er dog vigtigt at påpege at dette er affordances, ikke et uomgængeligt resultat af arbejdet med app'en. Den vil indgå i samspil med andre faktorer, såsom barnets interesse for skrift (jf. Casey), forældre og børns fokus på korrekthed, forældrenes evne til at stilladsere (give barnets plads samtidig med at det får støtte), og naturligvis motivationelle faktorer som træthed, tro på egne evner, tryghed mv.

App'en i brug

Nadia Schønning Labuz valgte klip ud til fremvisning ved workshoppen ud fra det fokus, der blev besluttet ved den første workshop, og de skulle således vise de pædagogiske og didaktiske muligheder og udfordringer, der er ved at bruge app'en.

Der er derfor fokuseret på klip, der viser, hvordan de fire børn skaber skriftsprog, interaktionen med forældrene og hvordan de læser/afspiller deres historier. Endvidere er der fokuseret på at finde klip, der viser, hvordan familierne bruger app'en forskelligt, og hvordan de forsøger at løse eventuelle udfordringer mere eller mindre hensigtsmæssigt i forhold til app'ens formål – det er især Casey og Lyla, der har vanskeligheder her. Man kan endvidere betragte de situationer, der opstår pga. at app'en lægger op til interaktion med en voksen, samt den forskel selve iPad-plattformen muligvis kan gøre for børnenes motivation for at skrive og læse.

Man skal have in mente, at børnene er påvirket af, dels at de bliver filmet, og dels at Nadia Schønning Labuz var til stede og observerede dem. Man kunne derfor også have inddraget klip, hvor forældrene fortæller om, hvordan de bruger app'en i dagligdagen.

I det følgende gennemgås overvejelserne over nogle af de klip Nadia Schønning Labuz havde valgt ud. I kursiv er det oplæg, der blev præsenteret til hvert klip, efterfølgende er en uddybende beskrivelse af klippene med de kommentarer og diskussionspunkter, som opstod på workshoppen.

Lyla klip 1

Klippet viser Lyla, der skriver sin første bog i app'en, og de strategier hun bruger i sin skrivning. Derudover viser det, hvordan Lyla først ikke har lyst til at læse sin bog højt, så Kara gør det. Lyla retter hende dog et enkelt sted. Efter at have set bogen i "Library" bliver Lyla imidlertid så begejstret, at hun selv læser den op.

Det kan blive for frustrerende for Lyla, at det tager så lang tid at lydere. Man kunne foreslå en praksis hvor den voksne skriver det korrekte ord i voksenfeltet og derefter sletter det. Herefter

skriver barnet det. Vi ser det ske i Lyla klip 4. Kara skriver for hende, Lyla sletter det og skriver det igen (nu med store bogstaver). Faren vil kunne være, at der bliver for meget voksenstyring.

Hun er tydeligvis begejstret over at være blevet forfatter. Først da bogen læses højt for hende, så læser hendes mor titlen og siger ”by Lyla”. Lyla pointerer her, at der ikke står ”by” nogen steder. Efterfølgende bliver hun imponeret over at se sin bog ligne en rigtig bog i ”Library” og hun læser den selv højt både for sin mor og sin far.

Lyla klip 2

Klippet viser hvordan Lyla bruger en Sct. Patricks Day dekoration som inspiration til sin skrivning ved at kopiere hvad der står.

Lyla vil skrive om Sct. Patricks Day, og det skal også være titlen på bogen. Hun spørger Kara om hun må skrive af fra en dekoration i vinduet. Kara siger, at der ikke står Sct. Patricks day, men Irish. Lyla beslutter med det samme at kalde bogen Irish i stedet og skriver af fra vinduet. Det viser, at hun har glæde af at kunne få korrekt input undervejs i skrivningen.

Lyla klip 3

Klippet viser Lylas vanskeligheder ved at læse en historie højt og hvordan hun muligvis gerne vil bruge sine optagelser som støtte. Bogen hun læser har hun desuden selv indtalt og lavet inde på sit værelse mellem 2. og 3. besøg.

Lyla har optaget en historie, hun har digtet. Kara har skrevet den ned. Lyla læser op. Hun har lidt svært ved det. Hun vil gerne høre den talte version igen, så hun kan huske, hvad der står. Optagelserne kan derfor udover at være en støtte for den voksne, når de skal skrive historien, også være en støtte i barnets læsning af historien.

Lyla klip 4

Klippet viser, at Lyla har brug for støtte, når hun skriver, også efter at hun er blevet mere erfaren med app'en. Klippet viser hvilken støtte hun efterspørger og hvordan Kara hjælper hende, men det viser også, at Kara tager over, når noget bliver for svært for Lyla.

Først indtaler Lyla, hvad hun vil skrive. Så skriver hun, hvad hun sagde.

Lyla skriver med stort. Lyla har svært ved et ord (Tuesday). Kara overtager skrivningen i børnefeltet, når hun oplever, at det er for frustrerende for Lyla. Det kan ses som prototypisk stilladsering, men det kan også være på grænsen til for meget. Det giver anledning til at diskutere, hvor grænsen for hjælpen bør være, da det er en balance mellem at Lyla bliver for frustreret og opgiver, og at Kara helt overtager skrivningen. Det problem ville have været løst, hvis hun i stedet havde skrevet i voksenfeltet.

Lyla klip 5

Klipet viser, hvordan Lyla begynder at gentage historien efter det optagede. Kara stopper hende dog. Det viser også hvordan Lyla genoplever udflugten som historien handler om, ved at høre historien

Lyla og Flynn viser deres fælles bog fra Experimentarium. Der er oplæsning til hver side. Lyla læser med op (men stoppes af sin mor). Derefter spiller hun de enkelte situationer – hun viser bølger, surfer med kroppen. Hun indlever sig og genoplever historien. Børnene har en oplevelse sammen om begivenheder (jf. Casey som sidder med Maggies historier og lytter til dem).

Det viser hvordan mundtligt sprog og skriftsprog er sammenfiltret. Optagelserne er ikke bare en huskefunktion i bogen - det er en del af bogen.

Casey klip 1

Klipet viser Caseys første oplevelser og udfordringer med app'en. Han starter med at skrive sit navn på forsiden af bogen, og er stolt over at kunne dette. Han går i gang med sin historie og ved hvad han gerne vil skrive, men han har svært ved at stave til det og går derfor i stå. Klippet viser, hvordan Kimberly forsøger at hjælpe ham, men viser også de vanskeligheder, han har ved det. Klippet ender med at Casey bliver frustreret og mere eller mindre opgiver.

Casey kan næsten ikke noget med lyd og skrift. Han får ikke ret meget hjælp – og den er næsten alene lyderings-orienteret. Kimberly forsøger at hjælpe ved at få ham til at lydere. Hun skriver Yoda ”for at huske hvad Casey havde sagt” - men når han forsøger at bruge hendes skrift, siger hun, at han skal skrive med sine egne bogstaver. Det bliver meget frustrerende for ham, fordi han hverken kender bogstavets lyde eller udseende. Her kunne hun med fordel i stedet have ladet ham skrive af efter hendes skriftbillede i voksenfeltet, hvad han faktisk gerne ville.

Han er slet ikke god nok til at skrive lydret eller noget i den retning. Han skulle måske have haft lov til at skrive frit. Lege med lydene. Men det kan være eksperimenterende ud i den blå luft.

Så han skal have lov at tale sine historier, som moren så kan skrive. Når det sker, interesserer han sig ikke for det moren skriver. Men det – sammen med mange andre skriftsprogsbrugssituationer – vil med tiden give ham den interesse som er en forudsætning for at interessere sig for skrift.

Fx kan moren om aftenen læse hans egen historie op fra bogen.

Interessen for skrift er også vigtig. Kimberly fortæller under besøgene, at Casey ifølge børnehaven ikke er interesseret i bogstaver eller skrift, og at de derfor ikke bruger tid på det sammen med ham. Men på et senere klip ser vi Casey kravle rundt på Kimberly og Maggie for at følge med i, hvad der sker, da Maggie skriver en historie. Han interesserer sig mere for de andres skrivning end for sin egen, hvilket også kommer til udtryk i at han ifølge Kimberly ofte afspiller Maggies bøger i app'en

og nærmest kan nogle af dem udenad. Så han er altså langt fra uinteresseret, når bare han får lov til i fred og ro at iagttage de andre skrive og læse.

Casey viser de udfordringer, der er med uerfarne læsere og skrivere, men praksis omkring WriteReader kan fungere som en af Caseys veje ind i skriftkulturen.

Maggie 1. klip

Klippet viser dels Maggie og Kimberlys første erfaringer med app'en, men det viser også dels Maggies umiddelbare strategier og dels hendes usikkerhed og brug for bekræftelse fra Kimberly i forhold til sin skrivning

Maggie har skrevet en historie. Kimberly skriver på voksensprog. Casey og Maggie kigger interesseret på. Maggie bemærker, at hun ikke har skrevet t i christmas. Casey deltager alene som iagttager og spørger. Han peger og beder om oplæsning. Han deltager ufrustreret og interesseret. Klippet illustrerer den interaktion om sprog mellem børn og forældre, som app'en muliggør. Familien sidder i sofaen og taler om skriftsproget på en uformel måde i relation til noget, som børnene selv har været med til at skabe. Både Maggie og Casey reflekterer over skriftsproget og app'en muliggør således en situation i forhold til skriftsprog, som ellers ikke var opstået.

Maggie 2. klip

Klippet viser, at Maggie er blevet mere selvstændig og de strategier, hun bruger i sin skrivning, samt interaktionen med Kimberly når hun skriver i voksenfeltet

Maggie skriver nu utvunget og uden at søge bekræftelse. Hun følger fortsat koncentreret med, når Kimberly skriver i voksenfeltet, og konstaterer uden ærgrelse, når hun har stavet noget anderledes end Kimberly.

Maggie, uden optagelse (mellem besøg).

Kimberly sender en mail til Nadia Schønning Labuz efter det første besøg og fortæller, at hun har overhørt Maggie fortælle en veninde om app'en. De spørger herefter om de må lave en bog sammen, hvilket de får lov til. De laver en bog (Friends) om dem og deres venskab og de skriver og indtaler i fællesskab, hvor det dels går på skift, men de indtaler også noget i kor. Derved bliver optagelser ikke kun en hjælp til at fastholde, hvad de har skrevet til forældrene eller en hjælp til dem til i læsningen af det skrevne, men de bliver en del af det færdige produkt. De har produceret en lydbog.

Flynn 2. klip

Klippet viser, hvordan Flynn vælger at gå tilbage i sin egen del og rette efter at have set, hvordan Kara staver det. Holden forstyrrer dog på optagelserne.

Vi ser her den interaktion Kara og Flynn har om en historie, som Flynn selv har skrevet. Kara skriver i voksenfeltet, og Flynn følger opmærksomt med. Kara staver et ord anderledes end Flynn, og da han genkender at dette er den rigtige måde at skrive ordet på, vælger han at gå tilbage til børnefeltet og rette ordet. Selvom det ikke er meningen, at barnet skal gå tilbage og rette i det, de selv har skrevet, så viser klippet Flynns voksende opmærksomhed over for skriftbilledet.

Klippet giver endvidere anledning til at diskutere, hvor meget den voksne skal skrive, hvis barnet er så dygtig en staver, at der ikke er noget, der skal skrives anderledes. Især Flynn er en dygtig staver, og man kan også se i nogle af de bøger, han har lavet, at Kara kun vælger at skrive på de sider, hvor der er noget, der staves anderledes. De andre sider efterlader hun blanke. Imidlertid kan der stadig være en pointe i at skrive voksenskrift. Både Kara og Kimberly fremhæver, at de to ældste børn er begyndt at reflektere over og bruge tegnsætning efter at have set deres mødre bruge det i deres skrivning i voksenfeltet. Også mellemrummene mellem de skrevne ord er det nyttigt at få demonstreret i voksenfeltet.

Flynn 3. klip

Klippet viser Flynn, der viser en bog med digte, som han har lavet med inspiration fra et emne i skolen.

Flynn afspiller sin bog. Han læser ikke det, der er skrevet. Det kan være et problem, at han ikke læser det højt og det er en af svaghederne ved optagefunktionen. Men han har jo skrevet det, så det er ikke nødvendigvis så stort et problem. Han læser også sine egne historier ved andre lejligheder. Det er imidlertid en fare, man skal være opmærksom på, da der ligger mange gevinster i at læse det, man selv har produceret, hvilket er et af formålene og fordelene med app'en.

Forældrenes evaluering

De to familier var begejstrede for app'en og de skriveoplevelser og muligheder den gav. De fremhævede især fordelene i, at børnene får mulighed for og bliver opfordret til at være kreative på deres eget niveau, først og fremmest med det skrevne sprog, men både Kara og Kimberly fremhæver at optagefunktionen i app'en giver yderligere kreative muligheder, dels hvor det at skrive var for svært men også som en del af det samlede kreative udtryk. Kimberly pointerer endvidere, at selve platformen og app'en har gjort, at hendes børn har skrevet ting, de ellers ikke ville have skrevet, og at hendes datter har tænkt over og talt om det skrevne sprog på en måde, hun ellers ikke ville have gjort.

Både Kara og Kimberly ser forskellige fordele ved app'en i forhold til de forskellige aldre deres børn har. De pointerer, at app'en kan være med til dels at skabe en interesse for det skrevne sprog

for den yngre del af målgruppen og dels bidrager til både deres skrive- og læseindlæring, mens den samtidig skaber mulighed for at den ældre del af målgruppen udvikler deres skrivning og læsning yderligere. I den forbindelse fortæller både Kara og Kimberly, at de har bemærket at deres ældste børn har reflekteret over og eksperimenteret med tegnsætning efter at have set deres mødre bruge denne i voksenfeltet. Derudover mener begge, at *app'en med fordel kan bruges til både yngre og ældre børn end dem, der er defineret i målgruppen.*

De ser således flere fordele i at bruge app'en i deres familier. Kara pointerer, at det bedste ved app'en er, at den involverer forældrene aktivt. Kimberly fremhæver at det at skrivningen er elektronisk har den fordel, at man har sine bøger lige ved hånden, og *hendes børn har derfor taget dem frem og læst dem igen og igen*, både deres egne og hinandens, hvor muligheden for at afspille indtalte historier igen har været en fordel. Derudover kan man tage den med sig overalt og dokumentere og skrive om oplevelser umiddelbart mens de sker. Den eneste udfordring de nævner er, at det er svært for deres yngste børn at fastholde koncentrationen. Derudover har der været nogle tekniske problemer, som er videresendt til Jamus.

Begge familier har som tidligere nævnt oplevet, at deres børns læsning og skrivning er forbedret under arbejdet med app'en. De fremhæver bl.a. at deres børn er blevet mere selvstændige i forhold til at bruge app'en og at de har fået større selvtillid i forhold til at læse og skrive, og at deres læsning er blevet mere flydende. De ser mange muligheder i at bruge app'en på sigt og ser det som et positivt bidrag i forhold til at skrive og læse derhjemme.

Deres oplevelse er således også, at app'en bidrager til børnenes læse- og skriveudvikling og at den skaber en situation, hvor børnene reflekterer over skriftsproget på en måde, som de ellers ikke ville have gjort.

Refleksioner

Det er vigtigt, at voksenrollen illustreres i instruktionsfilm og andet materiale. Den voksne kan fx deltage sammen med barnet om at skabe billeder og oplevelser. I et legende samvær med børnene. Kan lege med ("Hvad skal der nu ske i din historie?", "Har du nogle gode storystarters?", "Kommer elefanten ind, så?").

Det er vigtigt at barnet føler en jeg-forankring i sine skrevne tekster (Bente Eriksen Hagtvæt).

Good practice

Det kunne være en god ide med en række instruktions-/good practice-videoer.

- Fx Kimberly hjælper sit barn.

- Barnet skriver. Forældren spørger i voksenfeltet
- Skriv dagbog fra ferieturen
- Skriv en fælles fiktionsfortælling. Læs op. Eller lav lydeffekter.

På baggrund af klippene og beskrivelsen af besøgene blev følgende punkter for videreudvikling diskuteret:

Voksenskriftens størrelse

I voksenfeltet er bogstaverne mindre end i børnefeltet. Man kan argumentere for, at det skal være omvendt. For børn har brug for at se store og tydelige skriftbilleder for at kunne erindre den korrekte stavning visuelt. Men problemet ved stor voksentekst kan være, at det giver for meget fokus på korrekthed.

Skal det være muligt at fravælge voksenfeltet under skrivning?

Det er diskussionen mellem den mere lydorienterede metode og den mere visuelle metode. Og mellem en korrekthed og empowerment. Mellem barnet i rollen som elev og som deltager i den uformelle sociale praksis' indkulturering.

Faren er, at børn kan blive for fokuseret på korrekthed – ”jeg vil ikke skrive noget forkert”.

Kan man teknisk forestille sig, at voksenfeltet ikke er synligt, før den voksne klikker på uglen og begynder at skrive? Så kan børnefeltet blive mindre og voksenfeltet større, så voksenskriften bliver stor og tydelig.

Lydfunktionen

Lydfunktionen gør det muligt at eksperimentere med forfatteridentiteten også på et tidligt stadie.

Man får mulighed for at opfatte sig selv som en, der kan producere historier, som kan læses og høres af andre, og man kan ad den vej fatte interesse for skrivning.

Der er tale om: At tale sig til skrivning, og skrive sig til læsning.

Der er flere fordele, men dog også ulemper forbundet med denne funktion, og det er vigtigt, at vise hvordan den kan bruges konstruktivt. Ikke mindst da familier ikke af sig selv opdager og bruger lydfunktionen ved deres første erfaringer med app'en.

Lydering. Skal der ved klik på bogstaverne siges navnene? Eller lyde? Eller slet ikke? Måske skal det være sådan at de kan slås til og fra?

Diskussion om udprintversionen

Der skal være ugler ud for børne- og voksenfeltet så det er klart for læseren hvad der er hvad.

Det kan være at der også skal være ramme omkring de to typer.

Det er meget værdifuldt, at voksentekst og børnetekst er på samme side ved udprint. Det opfordrer til at børnene sammenligner deres egen med de voksnes skrivning.

10 gode råd på baggrund af undersøgelsen

Her er nogle forslag til gode råd til brugere af appen.

Fælles oplevelse

App'en er del af en praksis. Før man bruger app'en, kan man som forældre være med til at skabe og udvikle den historie, barnet vil skrive. Leg, tag på oplevelse. Tag billeder.

***Uddybelse:** Hvis skriveprocessen skal være lystbetonet må barnet have mulighed for at trække på et meningsfuldt indhold. App'en faciliterer selve skriveprocessen (og barn-voksen samværet om denne), men som voksen (forælder/pædagog/lærer) må man også være opmærksom på at inspirere barnet til noget at skrive om. Tag ind og se elefanterne i Zoologisk have, tag ud i skoven og byg en hule, tag til stranden og byg et sandslot til ridderen og prinsessen. Tag evt. iPad eller kamera med – og I får ikke bare inspirationsmæssigt 'råstof', men også billeder, til en spændende historie*

Men man behøver naturligvis ikke at tage ud af huset i jagten på inspirerende, meningsfuldt indhold; inde på børneværelset ligger der sandsynligvis allerede plasticheste, pirater, nuttede pindsvin og racerbiler der byder sig til som rollebesætningen i en spændende leg/historie I skaber sammen. Pointen med den fælles oplevelse er at skærpe opmærksomheden på at selve skrive/forfatter-arbejdet med app'en, er en del af en større fælles praksis om at skabe en historie, og at denne praksis skal ses i sin fulde sammenhæng: Lige fra de første idéer, henover skrivefasen, og til der hvor historien 'lever' og bliver læst op, og måske videreudviklet, i mange forskellige sammenhænge. Motivation og meningsfuldhed hænger sammen på tværs af hele denne praksis. Dette er i særlig grad værd at huske på i situationer hvor barnet ikke har lyst- eller inspiration- til at bruge app'en, på trods af den voksnes velmente og vigtige støtte i selve skrivesituationen.

Fælles fortælling

Hjælp gerne barnet med at udvikle historien. Tal sammen om historien. Stil spørgsmål. Hjælp med at skabe et plot.

***Uddybelse:** App'en lægger op til at den voksne har en konkret rolle mht. at skrive den rigtige 'voksen-skrift' nedenunder barnets skrift. Men ligeså vigtigt er det at den voksnes rolle ikke begrænses hertil, men at man aktivt stilladserer og støtter op også mht. til at udvikle historien. Uden belæg for generalisering synes empirien i projektet at pege på følgende: Hvor større børn er rimeligt selvkørende mht. at komponere en fortælling, så er mindre børn afhængige af den voksne*

som 'medforfatter'. Tænk derfor ikke nødvendigvis i barnets historie – men i jeres fælles fortælling. Det er meningsfuldt samvær for jer begge, og det er en af barnets veje ind i skriftsproget.

Barnet skal trives i arbejdet

Der kan let være et fortællebehov der er større end skrivekompetencen. Det er vigtigt ikke at tvinge barnet til at deltage. I starten kan barnet godt deltage uden at producere skrift. Det kan være ved at se ældre søskende skrive eller ved blot at indtale en historie eller fortælle den voksne hvad der skal stå.

Skrift er visuel

Vær opmærksom på ikke kun at fokusere på auditive strategier, dvs. på at barnet siger ordenes lyde for at kunne skrive dem. Hjælp dem også med visuelle strategier, såsom at kigge nøje på ordene og huske billeder af ord og bogstaver. Skriv også gerne ord på papir eller i voksenfeltet, så barnet kan se, hvordan de skrives. Kort sagt: Den auditive og den visuelle hukommelse skal understøttes lige stærkt.

Indtaling kan være en vej til skrivning

Hvis det at skrive sin historie er for svært for barnet, kan det være en mulighed at lade barnet indtale sin historie i stedet. Den voksne kan herefter skrive historien, så barnet erfarer, at skrift kan huske – og så barnet ser skrift i brug.

Afspilning af indtalte historier kan støtte læsning

Det er ok, at barnet afspiller den indtalte historie, for at kunne huske hvad der står. Det kan være en hjælp til at huske ordbilleder. Det er også givtigt at ”læse” sin historie højt ved at afspille indtaling af den.

Brug omgivelserne

Mindre børn kan blive interesserede i skriftsprog ved at høre, hvad de store har skrevet. De store kan opleve at være noget særligt, når den lille får læst den stores historie op. Læs barnets egen historie op som godnathistorie. Send den til bedsteforældre.

Husk!

Husk at bruge optagefunktion. Husk at bruge talebobler på billederne. Husk at prøve at printe og maile bøger.

Bilag 1: Seks artikler om baggrunden for WriteReader A Real-Life Approach to Early Childhood Literacy I

Six essays by Kjeld Kjertmann Ph.D.

Learning literacy in the family

In modern society written language is all around us, and if you cannot read or write sufficiently you become socially marginalized. That is why we should reconsider the role of parents in literacy learning and make it a more active one, based on the playful integration of writing and reading in mutual every day activities, avoiding school like methods and skills training. But is that possible?

When a child is born no one will expect the parents to get a degree in language teaching to deal successfully with their child's acquisition of spoken language. For normal, loving parents it is a natural thing to communicate with their baby using the language in accordance with what are the key functions of language, i.e. as a means of personal and social contact, expression of feelings and needs, and exchange of information for practical purposes. In this way, under normal circumstances, the child will learn to understand and eventually speak the oral language by the age of two, irrespective of the parents' educational and socio-economic background.

But when it comes to written language there is a long tradition for the need of schooling dating back to times when only a few jobs required writing and reading. Though all the adults in a family can read and write nowadays, schooling is still considered the best and only way for the child to learn literacy. So the parents' participation in their child's literacy learning is reduced to a much more passive one than it should be. This situation is due to reading and writing being viewed as a matter for trained teachers only, which is based on the belief that reading and writing must be learned by introducing the abstract elements of letters and sounds to the child. This approach, called phonics, presupposes an expert knowledge of the phonetic system that most parents do not have.

In contrast to this, emergent literacy studies for more than thirty years have convincingly documented numerous cases of preschool readers who have been invited to join

actively in the family's reading and writing. From the beginning they have been encouraged to use written words meaningfully in playful and practical activities, and in this way they have gradually learned the use of letters and sounds in real writing and reading (see essay 4) Such an introduction is quite similar to the way they learned oral language, and completely different from reading instruction based on phonics. Preschool readers in family settings use written language as *language*, i.e. to convey and decode meaningful visual messages, and not as a separate endeavour in which abstract pieces are put together to create meaning.

Further information and inspiration:

About early childhood literacy in families, communities and cultures, pages 51-141 in:

Hall, Nigel, Joanne Larson and Jackie Marsh (eds.). 2006/2003. *Handbook of Early Childhood Literacy*. Sage Publications.

Definitions of literacy terms and articles on literacy issues written by researchers:

Harris, Theodore L. and Richard E. Hodges (eds.). 1995. *The Literacy Dictionary. The Vocabulary of Reading and Writing*. International Reading Association.

A passionate and well argued call for inviting young children into the world of written language:

Smith, Frank. 1988. *Joining the Literacy Club*. Heinemann.

Two pioneer researchers about the basic principles in emergent literacy:

Sulzby, Elisabeth and William H. Teale. 1989. Emergent Literacy: New Perspectives. In Strickland, Dorothy S. and Lesley Mandel Morrow (eds.). *Emerging Literacy: Young Children Learn to Read and Write*. International Reading Association.

A Real-Life Approach to Early Childhood Literacy II

Six essays by Kjeld Kjertmann Ph.D.

Write to Read

Write to Read is an approach to literacy learning based on the results of several studies in early literacy. They show that writing not only improves reading skills by building decoding skills, but also that reading and writing mutually reinforce one another. Until recently this has not been acknowledged in mainstream instruction where reading is normally the dominating activity and writing viewed only as an appendage of reading.

Contrarily, in Write to Read writing is considered to be a much more active contributor to learning to read. This is so, not only because of the child's more active and personal engagement in writing his own text, but also because the child, by creating his/her own text in a slow process of constructing words, is afforded the opportunity to work with the relationship between letters and sounds in words whose meanings and pronunciations are familiar. This initial trial-and-error writing called invented spelling is a fruitful strategy on the way towards conventional writing because it allows the child to experiment freely and write texts without having to know the correct spelling of all the words. The spontaneous and functional expression of opinion or emotion for others to read, not only makes writing and reading a joyful and desirable activity, but also an easier way to break the alphabetical code – more easily, that is, than trying to read words of unknown meaning and pronunciation in a book. On the other hand Write to Read also shows that writing and reading will not develop satisfactorily if the child's sight word vocabulary and knowledge of letters are not being gradually expanded through adult initiated reading and writing activities with the child.

But what if you are worried that your child may have problems copying the way you write? The younger the child, the bigger the letters. So, use a black felt-tip pen and write letters 1 inch high. Word cards of 2 x 6 inches have proven practical in many day care centres and private homes in Scandinavia. Children simply love to watch an adult write and say new words, so let your child watch you! To start, choose words your child is familiar with that will elicit a positive, emotional reaction such as names of family members, pets, toys etc. Later, depending on age and interest, more and more words from the child's environment and activities will become part of its sight word vocabulary.

Nowadays handwriting is more or less being replaced by digital writing on computers, mobiles and other electronic gadgets. So, why not show the child how to write words on a screen? Many media products provide word processing audio-visually which enhance not only writing development in general but also phonological abilities and independent reading.

Further information and inspiration:

An interview with Swedish professor Ragnhild Söderbergh who explains how the use of word cards in early childhood, called Writing/Reading Joy, can encourage both written and spoken language:

<http://www.kjertmann.dk/kjeld/artikler/Soederberghinterview.php>

How digital writing and word processing media effects enhance both writing and reading development:

Labbo, Linda D. and David Reinking: Computers in Early Literacy Education. In: *Handbook of Early Childhood Literacy*. Sage Publications. 2003/2006.

About the importance of young children learning literacy through active engagement, constructing their understanding of how written language works:

Teale, William H. and Elizabeth Sulzby: Emergent Literacy: New Perspectives. In: Strickland, Dorothy S. and Lesley Mandel Morrow (eds.): *Emerging Literacy: Young Children Learn to Read and Write*. International Reading Association. 1989.

A Real-Life Approach to Early Childhood Literacy III

Six essays by Kjeld Kjertmann Ph.D.

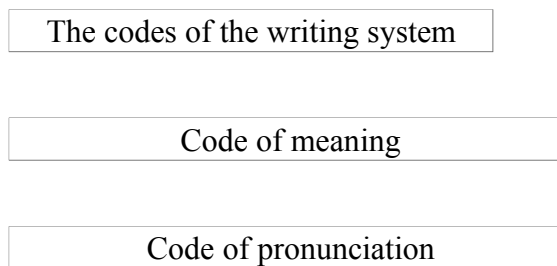
Space between words – what a wonderful idea!

Imagine what it would be like to read if there was no space between words. Nonsense, you will probably say, there is always space between words. But no. There is no space between the words we speak. If you think so, it is because modern written language has become your mental model of spoken language. In reality the flow of speech is only interrupted when we hesitate or breathe! That was why the ancient Greeks and Romans wrote a letter for each sound in a coherent line from left to right (*scriptura continua*):

YOUMOSTCERTAINLYHAVENEVERREADATEXTLIKETHISBEFORE

When a Roman reader looked at this row of discreet phonetic symbols, he had to manipulate them within his mind to form properly articulated and accented entities equivalent to syllables and words, sound them out from left to right, and then by listening to his own voice try to understand the meaning of the text. Does this tedious and slow job (*praelectio*/prereading) sound familiar to you? Then you have probably heard it in school when children are learning to read the phonics way, eight hundred years after space between words had been fully implemented in European writing to make reading easier!

Separate words helped people develop a more direct eye-to-thought approach to meaning, in what we now call silent reading. This was no less than a revolution in the history of reading. It allowed the reader to immediately spot visual entities of meaning in the text, words and groups of words, and provided the writing system with an additional code, the code of meaning:

Space between words not only supports understanding the text, it also makes it possible for the child to approach written language in a more meaningful way than having to learn abstract letters and sounds before getting to know and use words and phrases. If adults at home and in day care show the preschool child how to write and read words of interest and practical use, this will gradually encourage the curious young child to notice and talk about letters visually recognised in different words. From words and meaning to letters and sounds, not the other way round.

Although today we live in a fully developed IT community, written language is still being viewed and taught in school as a foreign language and an academic subject. If this was really the only and best way to learn literacy, why does 20% of western populations not read and write sufficiently? Since, at most 5% are genuine dyslectics, there is certainly a challenge to be met. Maybe preaching the gospel of phonics in reading instruction is no longer the only answer.

Further information and inspiration:

This small and easily read book is a new, updated edition of Ken Goodman's famous manifesto from 1986. He and Frank Smith were the first reading researchers to oppose phonics instruction:

Goodman, Ken. 2005. *What's Whole in Whole Language*. 20th Anniversary Edition. RDR Books.

An impressive study of the history and transformation of reading and writing since ancient Greece and Rome:

Saenger, Paul. 1997. *Space Between Words. The Origins of Silent Reading*. Stanford University Press.

Professor Frank Smith is an outstanding reading researcher, internationally known for his passionate and well argued criticism of phonics instruction and of the biased federal support of 'scientific research', i.e. in reality only proponents of early phonics instruction:

Smith, Frank. 2004. *Understanding Reading*. Sixth Edition. Lawrence Erlbaum.

Swedish professor Ragnhild Söderbergh's many studies have convincingly shown that words and meaning rather than letters and sounds, is a successful way into literacy for young children:

<http://www.kjertmann.dk/kjeld/artikler/Soederberghinterview.php>

A Real-Life Approach to Early Childhood Literacy IV

Six essays by Kjeld Kjertmann Ph.D.

The principles of meaningful, real life literacy learning

Many young children experience written language as only having to do with books and literature. To evoke a broader interest, they should also be involved in the everyday use of written language for practical purposes, exciting experiences and personal expression.

But is reading and writing altogether a natural thing for a young child to do? The answer is simple. What is natural and important for the members of a family to do, will be perceived as natural and important to do by the child. And what is of no interest to the adults, will be of no interest to the child. Young Mozart played the piano because everyone in the family played an instrument. So you can only expect your child to feel reading and writing a natural thing to do, if he/she grows up watching literacy practices every day, and, equally important, if *you* feel as comfortable about supporting your child's early literacy, as you did when supporting his/her first ride on bike!

To avoid tedious skills training and school like instruction, we can learn from the way written language has been used by people through ages, that is, learn what written language can do better than spoken language. These principles help us to use written language meaningfully as language in its own right, and not just as a technique to be learnt, and they provide us with real-life based reasons for early literacy and guidelines for its implementation:

1. *Writing makes language visible.* Thus we can keep images of written linguistic entities in our mind and talk about language as an object in itself, that is, obtain metalinguistic awareness. This goes for the young child too, and is of great importance for his/her future literacy learning.
2. *Written language maintains information and helps us to remember.* This can be utilized for a lot of practical purposes by inviting your child to watch and take part in writing and reading: shopping lists, notes on the refrigerator, recipes for joint cooking or baking, messages for those not at home, invitation for parties, letters or postcards for dear ones etc. *Stories* are maintained in books and ready to be shared with your child in bedside storytelling. Also encourage and support your child's own writing stories on screen or paper.
3. *Written agreements are more binding than oral ones;* no less for children. So write down the new plan (big and clear) for sharing domestic duties and put it in a place for all to see. Soon the young ones will recognise names of family members and weekdays by scrutinizing the poster every day!
4. *Written language helps us to structure everyday life.* Help the child remember where to put the different toys in his/her room by writing labels or cards: cars , dolls , books etc. and put them in the place in question. With this routine the child will get accustomed with written language as a useful tool, rather than a secret code for adults only.

These real life ways of using written language may serve as an inspiration for a meaningful early literacy practice.

Further information and inspiration:

A fascinating study of people's use of written language since the first symbols on clay tablets in the Middle East, and of the impact of writing and reading through history on our way of thinking:

Olson, David R. 1994/1998. *The world on paper. The conceptual and cognitive implications of writing and reading.* Cambridge University Press.

In her study professor Leichter found that 'informal instruction in the course of other activities (...) is essential for education within families, including the learning of literacy' (38):

Leichter, Hope Jensen. 1984. Families as Environments for Literacy. In: Goelman, H., A. Oberg & Frank Smith (eds.). *Awakening to Literacy.* Heinemann.

British researcher Brian Street distinguishes between an 'autonomous' model of literacy, that is, literacy being taught as a universal technique, independent of linguistic, social and cultural context, and an 'ideological' model of literacy that takes local literacy practice, social, cultural, and linguistic conditions into consideration. This article is based on the latter model:

<http://www.kjertmann.dk/kjeld/artikler/CurrentIssuesinComparativeEducation.php>

A Real-Life Approach to Early Childhood Literacy V

Six essays by Kjeld Kjertmann Ph.D.

How to help the young writer develop flexible strategies

**Degree
of**

Factors of significance to writing development

access .. (0 - 5)

Access to ...

A	.. watching literacy practices
---	--------------------------------

B	.. being involved in literacy practices
---	---

C	.. being exposed to written language by ear
---	---

D	.. being exposed to written language by eye
---	---

E	.. printed material (not only fiction)
---	--

F	.. adult initiated writing activities
---	---------------------------------------

G	.. adult support to child's writing
---	-------------------------------------

H	.. knowledge of sight words (e.g. word cards)
---	---

I	.. knowledge of letter names and sounds
---	---

J	.. traditional writing utensils
---	---------------------------------

K	.. electronic writing device
---	------------------------------

L	.. electronic word processing support
---	---------------------------------------

Kjeld Kjertmann 2011

0 - 60

A normal, healthy child's writing development depends on a number of factors. The critical ones are listed in the table above. A child's writing development depends on the degree and kind of stimulation he/she is exposed to.

Each factor, from A-L, is important, but the more of them are implemented, the better. A limited use of stimulation factors leads to limited strategies. If for instance child I is highly exposed to knowledge of letters and sounds (I,5), but not to sight words (H,0), this child's writing strategy will differ from that of child II who is exposed to knowledge of both sight words (H,5) and letters-sounds (I,5). Child I *listens* to the pronunciation of the target word to *hear* which letter to write next as this sound-out-and-listen strategy is the only one available. Child II, though, has an additional visual vocabulary from sight word knowledge and reading which he/she can draw when a target word is similar in pronunciation and spelling to one of his/her mental word images. This strategy of visually recalling-and-recognising written words or parts of words, will make the way towards conventional writing easier for child II than for child I who will have to stick to the sound-out-and-listen strategy of invented spelling for a longer time.

There is one stage most children go through irrespective of their environment that is due to the different ways in which spoken and written language are segmented. The parts of the two systems do not correspond one to one as the flow of speech is segmented in stress groups of syllables stretching across the space between words (the/**flow of speech is segmented in groups of syllables**), and a written text is segmented in separate words. This easily leads the young child to write acoustic units as one coherent group of letters: TARWANSWASALITLGRLE ANDSHEWOTIDAFREND ('There once was a little girl, and she wanted a friend'). Most children, at one time, write like this, both in handwriting and digital writing. However, exposure to print, sight words and adults' writing will sooner or later get the child to understand the concept of word and that words in writing are separate..

In early handwriting young children normally write illegible signs/letters for a start. Accept this for the same reasons that you accepted your child's initial attempts to speak. Children whose early writing is digital, obviously do not have this problem.

To sum up: Expose the novice writer to as many of the stimulating factors A-L as possible, to provide him/her with a wide range of flexible writing strategies.

Further information and inspiration:

A review of various research studies that explore positive literacy learning environments and confirm each other, for example as to the importance of access to literacy tools and technology:

Makin, Laurie. 2003/2006. *Creating Positive Literacy Learning Environments in Early Childhood*. In: Hall, Nigel, Joanne Larson and Jackie Marsh (eds.). *Handbook of Early Childhood Literacy*. Sage Publications.

A longitudinal study of one child's writing development over the course of six years. The book sheds light on how children acquire a basic literacy concept:

Schickedanz, Judith A. 1990. *Adam's Righting Revolutions. One Child's Literacy Development from Infancy Through Grade One*. Heinemann.

This classic study by two pioneer researchers was a breakthrough then to new ways of viewing young children's developmental patterns of writing and reading:

Sulzby, Elisabeth and William H. Teale. 1985. *Writing Development in Early Childhood*. In: *Educational Horizons*. Vol. 64 (1985/86) no. 1. 8-12.

A Real-Life Approach to Early Childhood Literacy VI

Six essays by Kjeld Kjertmann Ph.D.

Early real-life literacy learning - does it work?

Some of the happiest hours I spent during my Ph.D. field work were in Sweden at The Preschool Öjaby Day Care Center ('Öjaby') for children age 1- 5. The way written language naturally penetrated all activities was astonishing, and so was the calm, relaxed and joyful atmosphere, far from the teacher-student relationship I had expected to see. Since 1988 Öjaby has integrated written language in the daily routines in accordance with the principles of real-life literacy practice [link to article 4], called Writing/Reading Joy by professor Ragnhild Söderbergh who originally suggested this practice to the teachers in Öjaby.

In early real-life literacy practice all ideas of phonics instruction and skills training are replaced by the adults' generous writing of word cards whenever a word or a phrase has caught the children's interest during an activity or conversation. The children quite literally absorb the language through sight and hearing. The first time I noticed this was when I introduced myself to the children at lunch hour. I held up a card for everybody to see, and then began writing and pronouncing my name. The children's reaction was most surprising: they stared intensely at the card while the letters emerged from left to right, as if they visually sucked in my name. That moment became a turning point in my life as a reading researcher. It did not come close to anything I had heard of or seen before, and yet it seemed so natural.

When Swedish children age 6 'start school' they enter 'preschool class', and proceed to grade one. In 2005 a review in the day care center of six years' observations showed that out of 187 children 60 % had been able to read and write competently before entering the preschool class in the local school. At first the school teachers completely disregarded the Öjaby children's level of reading and writing. But when the head of the day care centre one day visited the school and witnessed how children who read fluently when they left Öjaby, were told to sound out in strange ways and practice letters, he invited the teachers to the day care center to see how they worked and what they had achieved. Naturally, at first the teachers were sceptical, but soon they became more interested and allowed the Öjaby children to bring their boxes of word cards to school and write and read the way they used to do. This collaboration has developed over the years, and today school and kindergarten even cooperate in joint projects.

According to the teachers in the school, what first of all characterises the Öjaby children, apart from their apparent lead in both reading and writing, is their extraordinary linguistic alertness. They comment and talk about language whenever seen or heard. A survey in 2005 concluded that out of six years' of students, *not one* from Öjaby had been in need of special education or other kinds of individual assistance! And the Öjaby children as a group scored 'a bit higher' than the other children in a national spelling test.

If we think of the present situation in western countries with 20 % of the population struggling with reading and spelling problems, what has been achieved in Öjaby seems remarkable. So, instead of waiting for the educational system to change approach, why not give your child a real-life literacy start in life?

Further information and inspiration:

(Unfortunately the literature on Öjaby is in Swedish only, and my own dissertations, articles and book in Danish only, whereas some of Ragnhild Söderbergh's books and articles are in English):

Margaret Clark found that the young children's reading flourished irrespective of the parents' socio-economic background if there was a warm communicative relationship between mother and child and a love for reading in the home:

Clark, Margaret M. 1970. *Young Fluent Readers*. London: Heinemann.

This pioneer study has laid the ground for the growing interest in early reading and writing over subsequent decades:

Söderbergh, Ragnhild. 1977. *Reading in Early Childhood: A Linguistic Study of a Preschool Child's Gradual Acquisition of Reading Ability*. Washington DC: Georgetown University Press.

In this article Ragnhild Söderbergh argues that written and spoken language mutually reinforce each other in both monolingual and bilingual language acquisition:

Söderbergh, Ragnhild. 1986. Acquisition of spoken and written language in early childhood. In: Ida Kurcz, Grace W. Shugar & Joseph H. Danks (eds.). *Knowledge and Language*. Amsterdam: North-Holland.

In this written version of an interview in English researcher Ragnhild Söderbergh tells about young children's responses to word cards based on her studies in homes and day care centres:

<http://www.kjertmann.dk/kjeld/artikler/Soederberghinterview.php>

Members of the staff at Öjaby have written this book entitled 'The Joy of Writing and Reading in Day Care. About young children's natural wish to join the literacy club.'

Öjaby förskola. 2004. *Skriv- och Läsglädje! I förskolan. Om små barns naturliga vilja at bli medlemmer i skriv- och läsklubben*. Växjö: Öjaby förskola.

Kjeld Kjertmann, Ph.D

Associate professor (retired)

Department of Curriculum Research

The Danish University of Education.

Bilag 2: Filmklip

Nadia Schønning Labuz' forslag til de klip, der kunne vises ved workshopen.

Casey:

Hvornår?	Tid på klip:	Situation:	Beskrivelse af klip:
1. besøg	9.05 min.	Casey skriver i sin første bog	Klippet viser Caseys første oplevelser og udfordringer med app'en. Han starter med at skrive sit navn på forsiden af bogen, og stolt over at kunne dette. Han går i gang med sin historie og ved hvad han gerne vil skrive, men han har svært ved at stave til det og går derfor i stå. Klippet viser hvordan Kimberly forsøger at hjælpe ham, men viser også de vanskeligheder han har ved det. Klippet ender med at Casey bliver frustreret og mere eller mindre opgiver.
3. besøg	6.32 min	Casey laver en ny bog	Klippet viser hvordan Kimberly og Casey bruger app'en på en anden måde end tilsigtet, men som fanger ham mere end den metode de brugte ved første besøg men det viser samtidig Caseys manglende interesse ved det som Kimberly skriver i voksenfeltet
3. besøg	00.52 min	Casey viser en bog han har lavet	Klippet viser hvordan muligheden for at optage og afspille lyd i app'en kompenserer for at Casey ikke selv kan skrive eller læse historien

Lyla:

Hvornår?	Tid på klip:	Situation:	Beskrivelse af klip:
1. besøg	16.18 min	Lyla skriver sin første bog	Klippet viser Lylas første bog og de strategier hun bruger i sin skrivning. Derudover viser det hvordan Lyla først ikke har lyst til at læse sin bog højt, så Kara gør det. Lyla retter hende dog et enkelt sted. Efter at have set bogen i "Library" læser Lyla den selv op.
2. besøg	1.31 min	Lyla skriver en ny bog	Klippet viser hvordan Lyla bruger en Skt. Patricks Day dekoration som inspiration til sin skrivning ved at kopiere hvad der står
3. besøg	2.39 min	Lyla læser højt	Klippet viser Lylas vanskeligheder ved at læse en historie højt og hvordan hun muligvis gerne vil bruge sine optagelser som støtte. Bogen hun læser har hun desuden selv indtalt og lavet inde på sit værelse mellem 2. og 3. besøg.
3. besøg	7.40 min	Lyla laver en ny bog	Klippet viser dels den støtte Lyla fortsat har brug for men den viser også at Kara tager over når noget bliver for svært for Lyla.
3. besøg	2.12	Flynn og Lyla viser en fælles bog	Klippet viser hvordan Lyla begynder at gentage historien efter det optagede. Kara stopper hende dog. Det viser også hvordan Lyla genoplever udflugten som historien handler om ved at høre

			historien
--	--	--	-----------

Maggie:

Hvornår?	Tid på klip:	Situation:	Beskrivelse af klip:
1. besøg	13.11 min	Maggie skriver sin første bog	Klippet viser dels Maggie og Kimberlys første erfaringer med app'en, men den viser også dels Maggies umiddelbare strategier og dels hendes usikkerhed og brug for bekræftelse fra Kimberly i forhold til sin skrivning
3. besøg	14.05 min	Maggie skriver en bog selv	Klippet viser at Maggie er blevet mere selvstændig og de strategier hun bruger i sin skrivning, samt interaktionen med Kimberly når hun skriver i voksenfeltet
3. besøg	00.50 min	Maggie læser en af sine bøger højt	Klippet viser Maggie der læser en historie som hun har skrevet mellem 2. og 3. besøg højt for Kimberly

Flynn:

Hvornår?	Tid på klip:	Situation:	Beskrivelse af klip:
1. besøg	4 min	Flynn skriver sin første bog	Klippet viser hvordan Flynn meget selvstændigt laver en bog ved første forsøg
2. besøg	2.40 min	Kara skriver i voksenfeltet efter Flynn selv har skrevet noget i en ny bog	Klippet viser hvordan Flynn vælger at gå tilbage i sin egen del og rette efter at have set hvordan Kara staver det. Holden forstyrrer dog på optagelserne.
3. besøg	58 sek.	Flynn viser og afspiller en historie	Klippet viser da Flynn viser den bog med digte, som han har lavet med inspiration fra et emne i skolen.
3. besøg	2.03	Flynn læser den nye historie og Kara skriver	Klippet viser de samtaler de har ham om stavningen da Kara skriver i voksenfeltet. Det viser derudover at Flynn selv opdager en stavefejl, som han retter.

Derudover kunne man vise nogle klip af, hvordan det går da Casey og Maggie samt Lyla og Flynn forsøger at lave en bog sammen. Det lykkedes ikke særlig godt, men de kan evt. sammenholdes med den bog, som Maggie har lavet med en jævnaldrende veninde og de klip hvor Maggie fortæller om det som en positiv oplevelse, for at vise mulighederne i interaktionen med et andet barn.

Bilag 3: Kimberlys evaluering

What do you think about the app?

Kimberly fremhæver, at hun synes app'en er gavnlig og at børnene har nydt at bruge den. Hun fremhæver at det har været motiverende for Maggie at kunne skrive på denne platform selv, og børnene har fået skrevet ting de ellers ikke ville have fået skrevet.

What is good about it?

Kimberly fremhæver optagefunktionen som noget godt. Den har været god for Maggie, men især Casey har haft glæde af den, da det har været svært for ham at skrive. Derudover synes hun, at både det at kunne bruge tegninger og billeder er godt. Hun fremhæver også det at man kan maile historien som noget godt.

What could be improved about it?

Kimberly nævner her at emner i "Help feature" kunne være tips til hvilke printerindstillinger der er gode, hvordan man bruger taleboblere, hvordan man løser eventuelle problemer, hvordan man gemmer og en "step-by-step"-manual. Herudover nævner hun problemet med at app'en ind i mellem er langsom. Hun efterspørger også muligheden for at gemme og sende bogen med lyd og hun fremhæver at "it is part of the fun" og at det er "an element of communication".

How is the app to navigate in? Do you miss any of the functions or icons when you for example go to "read the book" mode or other pages?

Kimberly synes den er nem at navigere i og har ikke bemærket at nogle af funktionerne mangler. Hun synes den er selvforklarende og fremhæver at Maggie selv kan bruge den. Det eneste hun fremhæver som mangler er play-funktionen i "Read book", ellers synes hun det er nemt for Maggie at gå ind i "edit" og rette hvis der er noget.

Who do you think is the target group for the app?

Hun ser muligheder for 3 årige i forhold til optagefunktionen og de mundtlige fortællinger, men hun mener også at den har relevans udover 8 år og nævner 3.-4. klasse, hvis interessen stadig er der. Men hun fremhæver mange fordele i forhold til de helt små.

What progress have you observed with your children and the app?

Her fremhæver Kara at det har været godt for Maggie at kunne sammenligne sin måde at skrive på med Kimberlys og at det er noget hun har gjort og reflekteret over og lært af undervejs. Derudover er hun blevet bedre i at bruge app'en selv.

Casey er blevet i stand til at optage historier selv, men Kimberly nævner også fordelene i at han er begyndt at kunne nogle af historierne som Maggie har skrevet, fordi han har hørt og set dem flere

gange.

Do you see any advantages in using the app?

Kimberly fremhæver her "portability" som en fordel og den kan bruges som en slags dagbog i forhold til de oplevelser man har, da man kan tage et billede og skrive en sætning om det lige meget hvor man er. Derudover er det en fordel at det elektronisk, da det er med til at gøre den mere spændende og man har hele tiden sine bøger ved hånden.

How have your children felt about using the app?

De har været positive og ivrige for at bruge den, men det kommer også an på deres humør, hvor Maggie ind i mellem har set det som skolearbejde inden hun kommer i gang, men her kan tilgangen gøre meget. For Casey er kortere intervaller bedst, men han har nydt det.

Have your children's reading and writing improved?

Casey er blevet bedre til at give detaljer. Men Kimberly synes det er svært at afgøre inden for den korte tidsperiode de har arbejdet med den i, men hun fremhæver at Maggie er blevet bedre til at læse når hun genlæser historierne og hendes læsning er i den forbindelse blevet mere flydende, også fordi det er noget hun selv har skrevet. Derudover fremhæver Kimberly at al læse- og skrivetræning er positivt.

Could the app be improved in any way in that direction?

Kimberly synes det er et svært spørgsmål og siger at det jo f.eks. ville være ødelæggende hvis man indsatte en "spell feature", da det ville medføre at barnet fokuserer for meget på selve stavningen. Men alt hvad der kan fremme kreativitet ser hun som noget positivt, for hun mener at app'en giver en sjælden mulighed for at være kreativ.

Would you buy the app or recommend it to others?

Hun mener at hun ville have købt den, men hun er i tvivl over hvor hun ellers skulle have hørt om den henne. Hun vil helt sikkert anbefale den.

Kimberly har derudover skrevet dette dokument med hendes umiddelbare tanker i forhold til ovenstående spørgsmål, som hun fik tilsendt inden besøget, hvor vi interviewede hende:

Kimberly Royle's Evaluation on the Write Read App

I think the application certainly has its place in learning to read and write. It offers children an alternative to paper and pencil to share creative ideas. Using the iPad medium allow children to use a bit of technology and take the focus off the task of writing, putting pen to paper traditionally.

Pros

I like that the app offers the ability to record the story, especially for the younger audience. My son would not be able to really do much without that feature.

I like the print feature and the ability to send your books to others. Sharing writing is an important part of the communication process. I am not sure if it is possible, but if there could be a save feature in multimedia format, that would be fantastic. I would love to send my son's books to his grandparents and they could hear what he has written. While they can certainly read my portion, hearing the voice of the author is a bit more authentic and meaningful.

The ability to use drawings in the stories is another benefit worth mentioning. I believe the ability to write starts with pictures to convey messages. Adding actual words comes later. So when a younger child wants to use the app, he can begin with a drawing and then progress into the spoken word through the record feature. Later, as he begins to progress in letter sound recognition, he can use the write feature. Also, the drawings and pictures for the more experienced writers offer more of an opportunity to expand on details.

Improvements

The sound of each letter is a good feature of the app. However, it can slow down to the point of frustration for the user. Sometimes the sound just stops working and that is usually followed by a freeze and loss of the current page.

Using the speech bubbles is great for having characters interact in stories, or share personal thoughts. However, we did run into some problems getting multiple bubbles on the page.

Sometimes we struggled to remove the indicators that the speech bubble was in use, restricting the option to add another one. Also, changing the colors of both the text and the bubbles was sometimes difficult. The buttons were small and you could not always count on getting the one you wanted.

Maybe a help section would be beneficial. I found myself wondering how to do things and had nothing to consult. IS there a place where someone can go for instructions? For example, you need to remember to click off some features before you begin another. There was a point when we added a new page, but were still in the text box feature and all the photos had Xs on them. We did not understand what was preventing us from moving forward with inserting a new picture. I am not sure the children would be able to use this independently if they wanted to use all the features within one book. (unless they had instruction...as figuring it out on their own may be frustrating)

What is the magnifying glass for? It appears in the speech bubble feature.

Printing was fairly simple, but you need to remember to select the option of *fit to page*. Otherwise the text on one side of the page is cut off. Also, you cannot print in landscape. That is not a problem; I would just want to know that up front.

Progress

Maggie limited herself to very short sentences in the beginning. At the end of one story (written over a number of days) her sentences started to get longer, more in depth. I think that comes with her comfort level of the app. I would like to see her continue and write several sentences on one

page, rather than one per page. She also became a bit more independent and did not require me to sit with her while she used it. She did like to compare the way I spelled things to the way she did. Casey, after a lot of fiddling with it, got more comfortable as well. He can record and put pictures in by himself. He also likes to frequently go back and listen to all the stories. I think that says a lot for the use of the app; that he enjoys going back to revisit old books. Repetition and interest are certainly positive outcomes.

Advantages

I like that you can be anywhere and use it. You do not need to have any supplies or wireless connectivity. I think it would be great to travel with and use the camera to take photos and perhaps create a travel journal or something of that sort. Having something that you can use to create immediate impressions helps foster retention of details. You can also keep lots of books and 'pull' them out whenever you want and practice reading with them. Again, I like the sharing ability with emailing and printing. I am sharing a book with Maggie's friend who worked on one with her. They can both have a copy of it.

I did notice some improvement in retention and spelling when we would lose pages. Sometimes after a page was completed, the app would freeze and when it was reopened, the page would be gone. Maggie would recollect a spelling I used and replace it with the one she used. While there may still be some errors, her retention of the corrected spelling was positive. However, in order to offer some sort of measure of improvement, I think I would need more time with it.

Childrens' Feelings

The children have been pretty positive about using it. Sometimes after school Maggie would feel like it was too much work to do. But she adjusted as long as she did a picture first. However, I did notice that if she did some words first, she would get more completed. Then at other times, she would ask to use it. It was her idea to do a book with a friend. That was a particularly enjoyable process for both of them. Casey always seemed to enjoy it.

Bilag 4: Karas evaluering

What do you think about the app?

Kara giver udtryk for at hun synes, den var god og at hun synes om den.

I forhold til Flynn synes hun at den var rigtig god, han var motiveret for at bruge den og for at skrive. I forhold til Lyla så var hun lidt ung men Kara kunne godt lide at den opfordrede hende til at være kreativ.

Derudover fremhæver Kara, at hun synes at det er rigtig godt at forældrene skal deltage sammen med børnene, hvilket mange andre apps og spil ikke gør.

What is good about it?

Kara fremhæver her app'ens mulighed for at forbedre børnenes skrivning og stavning.

What could be improved about it?

Kara nævner her nogle af de problemer som familien er stødt på undervejs:

- app'en fryser ind i mellem og skriftstørrelsen skifter
- mulighed for at overføre mere end et billede ad gangen
- at man kan høre alle optagelser på alle sider

(jeg har samlet alle problemer/udfordringer fra begge familier i et særskilt dokument)

How is the app to navigate in? Do you miss any of the functions or icons when you for example go to "read the book" mode or other pages?

Det er ikke noget Kara har bemærket.

Who do you think is the target group for the app?

Kara forholder sig her til fordelene i forhold til forskellige aldersgrupper, startende med Lylas:

5 årq – app'en er god, men koncentration kan være en udfordring (hun nævner her at det muligvis skyldes Lylas personlighed mere end alderen))

6 år – optimal alder for app'en

8 år – også god

Herudover nævner Kara at hun også kan så muligheder for børn der er yngre end 5, og fremhæver her muligheden for at optage og se en voksen skrive det ned. Hun nævner, at det klart er en fordel

hvis de kender bogstaverne.

Derudover fremhæver hun, at keyboardet i app'en er godt og at Lyla havde nemt ved at bruge det.

What progress have you observed with your children and the app?

Flynn - retter selv sine fejl når han læser det for Kara inden hun når at skrive noget, han bliver

derfor opmærksom på at være mere omhyggelig

Lyla - ser fremgang i hendes læsning og selvtilliden i at hun kan

Do you see any advantages in using the app?

Kara fremhæver igen forældrenes involvering i brugen af app'en og understreger at det er det hun bedst kan lide ved app'en. Derudover nævner hun at det er godt at den opfordrer børnene til selv at digte historier og illustrere dem.

How have your children felt about using the app?

Kara fortæller at de har været glade for at bruge den. Situationen med at blive optaget har påvirket Lyla, da hun er mere optaget af at bruge den når vi ikke er der.

Have your children's reading and writing improved?

Kara har set en fremgang med hos både Lyla og Flynn.

If yes, in what way?

Kara nævner her at Flynn har forbedret sin stavning. Hun fortæller herefter at Lyla er blevet bedre til tegnsætning ved at se Kara skrive.

Hun har desuden tidligere nævnt at de er blevet bedre til at skrive sætninger og at Lylas læsning er forbedret.

Would you buy the app or recommend it to others?

Det ville hun og hun leder også efter "educational apps" som denne.

What would you pay for an app like this?

10-15 dollars.

Bøger produceret af børnene under projektperioden

Casey:

Titel:	Dato:	Sideantal med forside:	Bemærkninger:
Uden titel	15. februar	7	Påbegyndes ved første besøg, men han laver også videre på den efterfølgende. Casey og Kimberly har skrevet på forsiden + den første side, men ikke på de øvrige
Ninja	19. februar	6	Har brugt tegninger og har indtalt historien, men har ikke skrevet selv. Kimberly har skrevet på alle siderne.
Todd	9. marts	5	Har brugt tegninger samt et enkelt billede og har indtalt historien, men har ikke skrevet selv. Kimberly har skrevet på alle siderne.
Captain Firepants	10. marts	6	Lavet under andet besøg. Har ikke brugt billeder eller tegninger. Har indtalt historien, men ikke skrevet selv. Kimberly har skrevet på alle siderne.
Uden titel	16. marts	4	Lavet under tredje besøg. Har brugt billeder. Har indtalt historien, men ikke skrevet selv. Kimberly har skrevet på alle siderne.

Lyla:

Titel:	Dato:	Sideantal med forside:	Bemærkninger:
Pet shop	10. marts	2	Lavet under første besøg. Har brugt billeder og har selv skrevet på alle sider. Kara har skrevet på alle sider. Bruger ikke tegn.
My home country	11. marts	2	Har brugt tegninger og har selv skrevet på alle sider. Kara har skrevet på alle sider. Bruger ikke tegn.
Irish	19. marts	2	Lavet under andet besøg. Har brugt billeder og har selv skrevet på alle sider. Kara har skrevet på alle sider. Bruger ikke tegn.
Sno glob	20. marts	2	Har selv lavet og optaget den på sit værelse. Har ikke selv skrevet selve tekst, det har Kara.
Bebe breezy	25. marts	3	Lavet under tredje besøg. Har brugt billeder og har indtalt og skrevet historie. Kara har skrevet på alle sider. Bruger punktum.
Iphone (nr. 2)	1. april	4	Har brugt billeder og har indtalt og skrevet

			historie. Kara har skrevet på alle sider. Bruger ikke tegn.
--	--	--	---

Maggie:

Titel:	Dato:	Sideantal med forside:	Bemærkninger:
Dolls avaecher	15. februar	5	Lavet under første besøg. Har brugt billeder og har selv skrevet på alle sider. Kimberly har skrevet på alle på nær den sidste side. Derudover interessant at skriver America som "amrac".
Friends	16. februar	7	Lavet sammen med en jævnaldrende veninde. De har både brugt billeder og tegninger og de har indtalt deres historie i kor. Kimberly har skrevet på alle sider. Derudover interessant at skriver America som "amereica" og at staver "friends" rigtigt samt skriver de fleste navne med lille begyndelsesbogstav.
Lene	16. februar	11	Har brugt tegninger og har indtalt historien. Kimberly har skrevet på alle sider. Derudover interessant at skriver alle navne med lille begyndelsesbogstav (også sit eget på forsiden) og at går fra at skrive ice skating som "icesgating" til "iceskting" og staver friends "fired"
Clandland	10. marts	5	Lavet under andet besøg. Har brugt tegninger, de er dog tilføjet efter besøget. Bruger en enkelt taleboble. Hun har skrevet med ikke indtalt historien. Kimberly har skrevet på de første 2 sider.
Yooners and spais	16. marts	4	Lavet under tredje besøg. Har brugt tegninger. Hun har skrevet men ikke indtalt historien. Kimberly har skrevet på de første 2 sider.

Flynn:

Titel:	Dato:	Sideantal med forside:	Bemærkninger:
Legos	10. marts	4	Lavet under første besøg. Har brugt billeder og har skrevet historie. Kara har skrevet på alle sider. Bruger store og små bogstaver forkert.
Harry Potter	15. marts	4	Har brugt billeder og har skrevet historie. Kara har skrevet på alle sider.
Holden	19. marts	3	Har brugt billeder og har skrevet historie. Kara har skrevet på alle sider.
Fancy pants	19. marts	5	Lavet under andet besøg. Har brugt billeder og har skrevet historie. Kara har

			skrevet på alle sider.
Lego guys	22. marts	7	Har brugt billeder og har skrevet og indtalt historie. Kara har kun skrevet, hvis Flynn har lavet stavefejl
Poems	24. marts	4	Inspireret af forløb i skolen. Har brugt både tegninger og billeder og har skrevet og indtalt digtene. Kara har skrevet på alle sider.
Paintings	25. marts	5	Lavet under tredje besøg. Har brugt billeder og har skrevet historie. Kara har skrevet på alle sider.
A Royal Encounter	1. april	6	Har brugt tegninger og billeder. Har indtalt og skrevet historie. Kara har skrevet på alle sider. Desuden interessant at bruger stort begyndelsesbogstav i titlen.
Distorted pictures	2. april	5	Har brugt billeder som han har redigeret i. Kara har skrevet på alle sider.

Lyla and Flynn:

Titel:	Dato:	Sideantal med forside:	Bemærkninger:
Our trip to waterworld at the experimentarium	24. marts	13	Har brugt billeder fra familietur. Har skrevet og indtalt deres historie på skift. Kara har skrevet på alle sider
Cross stich	25. marts	4	Lavet under tredje besøg. Har brugt billeder. Lavede en side hver og byttede så.

Casey og Maggie:

Titel:	Dato:	Sideantal med forside:	Bemærkninger:
Bruthers and sisters	16. marts	3	Lavet under tredje besøg. Primært Maggie. Har brugt billeder.